

Mikko Käkelän puhe Musiikkitalolla 15.9.2022

Hyvät suomalaisen ruuan ystävät,

lämpimästi tervetuloa Musiikkitaloon Elintarviketeollisuusliiton hallitusohjelmatavoitteiden julkistamistilaisuuteen ja seuraamaan poliittista paneelia.

Olen iloinen nähdessäni monia tuttuja kasvoja täällä paikan päällä sekä uusia tuttavuuksia. Tervetuloa myös striimin katsojat.

Monien teidän kanssa on vaihdettu ajatuksia ja pidetty kokouksia viimeisen kahden vuoden aikana Teamsin välityksellä. Asiat hoituvat toki niin, mutta on siinä jotakin erityistä päästä tapaamaan taas kasvokkain. Tai voisiko meidän tapauksessamme sanoa, että tapamaan hyvän ruuan parissa. Pian alkavan paneelin jälkeen pääsemme nauttimaan yhdessä maukkaasta kotimaisesta ruuasta.

Hyvät ystävät,

Ruoka-alalta eväät kasvuun. Tällä sanoituksella Elintarviketeollisuusliitto lähtee kohti kevään 2023 eduskuntavaaleja. Aihe on ajankohtaisempi kuin koskaan.

Olemme olleet yhtäjaksoisesti jo reilun parin vuoden ajan erilaisten kriisien keskellä. Koronan alkuketkinä koko maailma jännitti, miten logistiset ketjut tulevat toimimaan. Meillä Suomessa ei ruuan osalta tarvinnut samanlaista jännitysnäytelmää käydä. Elintarviketeollisuus on huoltovarma ala, joka näytti, että suuren epävarmuudenkin edessä se toimii, on turvallinen ja kehittyy myös sumeana aikana.

Korona totta vie koetteli alaa, mutta löi vasta alkusointuja sille, miten Venäjän aloittama hyökkäyssota Ukrainaan vaikutti koko maailmanlaajuiseen ruuantuotantoon. Maailma on muuttunut kovaa vauhtia ympärillämme. Jalostetun kotimaassa tuotetun ruuan ja juoman merkitys on korostanut, kun omavaraisuuskeskustelusta on tullut maailmanpolitiikan arkipäivää.

Elintarviketeollisuuden hallitusohjelmatavoitteet nojaavat kestävään ja innovatiiviseen tulevaisuuteen. Yritykset, jotka valmistavat ruokia ja juomia ympäri Suomea, ovat alttiita pienillekin toimintaympäristön heilahduksille, sillä alaan vaikuttavat niin säädösympäristössä tapahtuvat muutokset, alkutuotannon satovaihtelut kuin geopoliittiset tapahtumat.

Samalla elintarviketeollisuus on aivan olennainen osa Suomen huoltovarmuutta ja omavaraisuutta. Ruokaketjun pitää olla ehjä kokonaisuus.

Kannamme erityisesti huolta siitä, että elintarvikemarkkinoiden hyvä toimivuus ja ennakoitavuus turvataan myös poikkeuksellisissa olosuhteissa. Ratkaisut suomalaisen elintarviketuotannon kustannuskriisiin pitää löytää koko ruokaketjun yhteistyönä ja nykyisen lainsäädännön puitteissa. Lisäsääntelyn sijaan tarvitaan lisää osapuolten välistä vastuullista sopimista.

Akuutti energiakriisi koettelee elintarviketeollisuuden kannattavuutta mutta myös jatkuvuutta. Tätä faktaa emme pääse pakoon ja siihen tarvitaan ratkaisuja vielä ennen kevään vaaleja. En voi tarpeeksi painottaa, kuinka merkittävästä asiasta on kyse koko suomalaiselle ruokaketjulle. Tuskin kukaan meistä haluaa, että omavaraisuutemme heikkenee tai uudet innovaatiot jäävät syntymättä.

Hyvät kuulijat,

Elintarvikealan yritykset ja yrittäjät ovat sitoutuneet vähähiilisyystavoitteisiin. Toivomme, että niiden edistämiseksi myös meihin sitoudutaan entistä paremmin. Vihreän siirtymän investoinnit tarvitsevat julkista tukea ja kokonaisvaltaista näkemystä sekä rahoituksen että lupakäytäntöjen suhteen.

Yritystukien kriteereitä on uudistettava yritysten tasavertaisen kohtelun varmistamiseksi siten, että elintarviketeollisuusyritykset pääsevät samalle viivalle muiden teollisuusyritysten kanssa. Tässä kohtaa emme voi tehdä

poikkeuksia. Hyvää kasvua ei saa tukahduttaa siiloutumalla hallintorajojen taakse.

Ruoka-ala on ennen kaikkea ratkaisujen ala. Esimerkiksi lanta- ja muu maatalousperäinen biokaasu on uusiutuva polttoaine ja tärkeäksi nouseva keino vähentää liikenteen ja ruoantuotannon kasvihuonekaasupäästöjä.

Saamme Suomessa olla ylpeitä maailman puhtaimmista raaka-aineista jatkojalostetuista tuotteista, jotka kiinnostavat maailmalla enemmän ja enemmän.

Vienti lisää ruoka-alan kasvua, parantaa kotimaisen elintarviketuotannon kilpailukykyä ja kannattavuutta sekä huoltovarmuutta. Viennin kautta aukeaa uusia myyntikanavia rajallisesti kasvavien kotimaan markkinoiden rinnalle.

Me olemme kattaneet pöydän tämän osalta valmiiksi, ja nyt odotamme, että elintarvikkeiden vienninedistämisen rahoitus ja resurssit kohdennetaan oikein. Alan yrityksillä on tahtoa ja halua kehittää ruokavientiä ja rakentaa siitä uusi tukijalka Suomen kansantalouteen.

Hyvät kuulijat,

Elintarviketeollisuus on osa suomalaista ruokaympäristöä, joka koostuu useista osatekijöistä. Yhteistyössä julkisen sektorin kanssa ala haluaa rakentaa kannustavan ruokaympäristön, jossa

kuluttajilla on valinnanvapaus ja mahdollisuudet tehdä valistuneita ja tietoon pohjautuvia valintoja.

Suomessa on pitkät ja kunniakkaat perinteet kehittää ja valmistaa maistuvia elintarvikkeita ravitsemusvastuullisesti suomalaisten hyvinvoinnin edistämiseen.

Emme usko pistemäisiin veropoliittisiin ratkaisuihin. Lisäveroilla ei ratkaista suomalaisten hyvinvointia. Ainoa asia, mitä valmisteveroilla saavutetaan, on miljoonien eurojen hallinnollinen taakka kannattavuuden kanssa painivalle ruoka-alalle sekä viranomaisille.

On myös muistettava, että yksittäiset ruoka-aineet eivät edistä tai heikennä terveyttä. Kuluttajakäyttämisen ohjaamiseen tarvitaan kokonaisvaltaisia toimenpiteitä ruoka-alan ja julkisten toimijoiden yhteistyönä.

Kestävä ja terveyttä edistävä ruokajärjestelmä perustuu tuloksekkaaseen tutkimukseen ja innovaatiotoimintaan sekä hyvään yhteistyöhön niin tutkimuslaitosten kesken kuin ruoka-alan yritysten kanssa. Tätä yhteistyötä haluamme tiivistää ja vahvistaa.

Hyvät ystävät,

Investointi. Jo tuon sanan ääneen sanominen tuottaa hyvää mieltä. Viimeisten vuosien aikana elintarviketeollisuus on tehnyt mittavia investointeja eri puolelle kotimaata.

Investoinnit totta vie innostavat. Samanlaista innostusta odotamme elintarviketeollisuuden puolella nyt työvoimapulan ratkaisuihin.

Suomi kärsii jo monilla aloilla merkittävästä työvoimapulasta. Työmarkkinoilta poistuu enemmän väkeä kuin sinne tulee. Työvoiman saatavuus on kriittistä koko Suomelle.

Ruoka-alalle on tärkeää saada lisää ammattitaitoisia ja motivoituneita tulevaisuuden osaajia. Siihen tarvitaan muun muassa nykyistä toimivammat työmarkkinat sekä ammatillisen koulutuksen ja korkeakoulutuksen turvaaminen eri puolilla maata.

Moderni yhteiskunta toimii 24/7 ja lainsäädännön pitää tukea modernia työelämää. Samoin työvoiman saatavuuden turvaamiseksi tarvitaan työhön johtavaa maahanmuuttoa, sillä kotimaassa ei yksinkertaisesti ole tarjolla riittävästi työvoimaa alan tehtäviin.

Uusia investointeja suunniteltaessa työntekijöiden saaminen nousee yhä useammin keskusteluun. Elintarvikealan koulutuksen määrä ja laatu on varmistettava kaikilla koulutusasteilla.

Hyvät ystävät,

Tässä oli lyhyt esittely siitä, mitä elintarviketeollisuusliiton hallitustavoitteet sisältävät. Olen varma, että hetken päästä

alkava paneeli tulee herättämään uusia ajatuksia ja aktivoimaan keskusteluita.

Samalla en voisi painottaa tarpeeksi, että ruoka-alan toimivuus on sekä perinteisen tuotannon jatkuvuuden turvaamista sekä uusien innovaatioiden ja mahdollisuuksien hyödyntämistä.

Tänään on paitsi ensiarvoisen tärkeää turvata kotimaisen ruoka-alan tila ja jatkuvuus, myös katsoa eteenpäin ja ymmärtää tulevaisuutta turvaavien ratkaisujen merkitys.

Eväitä alan kehittämiseen ei ole syöty, vaan kasvun mahdollisuuksia ja onnistumisen edellytyksiä on paljon. Yhdessä tekemällä varmistamme suomalaisen ruoka-alan tulevaisuuden!